

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารงานใด ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนผู้บริหารเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญที่สุด ในการบริหารองค์กร ผู้บริหาร จะต้องมามีวิธีการจัดการที่มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นระบบในการบริหารงานบุคคลและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องกำหนดกลยุทธ์และ นโยบาย หลักการให้องค์กร เพื่อยกระดับการบริหารให้มีคุณภาพของผู้บริหารและครู เพื่อเป็นต้นแบบในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้คนดี มีวินัย และมีความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ผู้บริหารและครูต้องมีความรับผิดชอบ ชื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนอยู่ในระเบียบ วินัย มีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ ผู้บริหารและครูผู้พัฒนาในการแสดงออกทางวาจาและปฏิบัติด้วยการ “พูดดี” และ “ปฏิบัติดี”

จากแนวคิดของหลักการบริหารงานระบบ คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนสังกัดสำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาได้น้อมนำหลักการบริหาร คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารครูตามหลักทศพิธราชธรรม ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงมองเห็นความสำคัญของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีที่สุดในการประพฤติปฏิบัติด้านศีลธรรม ทรงเปี่ยมล้นด้วยคุณธรรมและจริยธรรมสูงส่งเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารเพราะผู้บริหารครูจะต้องเป็นแบบอย่างให้บุคลากร นักเรียน ในโรงเรียนอนุบาลเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภายใต้อบรมเขตที่ว่าคุณงามความดีที่ทำให้คนมีจิตใจสำนึกที่ดีงามและความประพฤติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น และอยู่ในสังคมตามหลักทศพิธราชธรรม 10 ประการ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและแนวทางว่าผู้บริหารมีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานกับสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นทางในการปรับปรุงคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ได้กล่าวถึงพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้เปี่ยมล้นด้วยทศพิธราชธรรม ทรงมองเห็นความสำคัญของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เมื่อแรกเริ่มขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ ได้ทรงมีพระบรมราชปณิธานในปฐมบรมราชโองการไว้ว่า เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ขณะนี้เวลาล่วงเลยมาช้านานเกินกว่า 50 ปี แล้วที่ตรงครองราชย์ พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีที่สุดในการประพฤติปฏิบัติด้านศีลธรรมทรงเปี่ยมล้นด้วยคุณธรรมและจริยธรรมสูงส่งเป็นอย่างยิ่ง

จากพระบรมราชปณิธานนี้ แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของพระองค์ที่จะใช้คุณธรรมและจริยธรรมเป็นแนวทางในการปฏิบัติและยังได้ทรงพระกรุณาพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ข้าราชการ ให้เห็นความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม น้อมนำไปเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ดอนหนึ่งว่า คุณธรรมและจริยธรรม เป็นสิ่งที่สำคัญต่อสังคมเป็นอย่างมากในการกำหนดความสงบสุขของสังคม สังคมใดที่คนในสังคมเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม สังคมนั้นจะมีแต่ความสุข ในขณะที่เดียวกัน หากคนในสังคมใดมีความบกพร่องด้านจิตใจ ขาดคุณธรรมและจริยธรรม แม้สังคมนั้นจะมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สักเพียงใดก็ย่อมจะหาความสุขได้ยาก ดังนั้น การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของคนในสังคมจึงมีความจำเป็นและต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่ม (ปรัชญา กล้าผจญ, 2544 , หน้า 2) และได้พระราชทานพระบรมราโชวาท เรื่องคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของผู้บริหาร ครู ที่เป็นผู้นำ ดังข้อความตอนหนึ่งว่า ในฐานะที่เป็นครูอาจารย์ หัวหน้าจำเป็นต้องมีความสุจริตยุติธรรม ทำตัวให้เป็นตัวอย่าง เป็นที่พึ่งของผู้ที่ได้บังคับบัญชา ไม่ยอมพ่ายแพ้แก่ความโลภ ความลืมหืม ความริษยา ความแตกร้าง ต้องมุ่งมั่นในประโยชน์อันรุ่งเรืองไพศาลของส่วนรวมเป็นเป้าหมาย จึงจะได้อย่างที่ชื่อว่าประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงเกียรติคุณทุกประการดังที่ปรารถนา (อมรา เล็กเริงสินธุ์, 2542 , หน้า 11)

ระบบการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน สืบเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ต้องมีคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 โรงเรียนจึงเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคมและสาธารณชน ดังนั้นจึงมีผลให้ทุกสถานศึกษาพยายามจะพัฒนาสถานศึกษาของตนเอง โดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ครู นักเรียน และบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันเศรษฐกิจสังคมของไทยและของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต้องการความรู้ และการจัดการใหม่ ๆ ที่เน้นประสิทธิภาพของการ

แก้ปัญหา ซึ่งจะเป็ปัญหาหลักของการศึกษาไทยก็คือ ผู้บริหารจัดการศึกษาและครูอาจารย์ของ ไทย “การปฏิรูปการศึกษา” ดังจะเห็นได้จากจุดมุ่งหมาย และหลักการในการจัดการศึกษาตาม มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ที่ระบุว่า “ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข จากจุดมุ่งหมายนี้ ชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาต้องพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา โดยมีคุณธรรม และจริยธรรม เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนให้เป็น ทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่า

การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมหรือการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมเป็น กระบวนการทางการศึกษาที่สร้างขึ้นได้ในครอบครัว โรงเรียน สถาบันศาสนา โดยเฉพาะ สถาบันการศึกษา เพราะคุณธรรมและจริยธรรมมิได้เกิดขึ้นในตัวบุคคลโดยธรรมชาติ แต่เกิดจาก การอบรมสั่งสอน พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ความว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือของการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และ คุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ” และโรงเรียนมุ่งที่จะสอนให้ นักเรียนมีความรู้เพื่อสอบแข่งขันศึกษาต่อหรือทำงาน โดยละเลยต่อการปลูกฝังคุณธรรมและ จริยธรรมแล้ว อาจจะนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองโดยไม่คำนึงถึงความ เดือดร้อนแก่สังคมส่วนรวมได้

ฉะนั้น โรงเรียนเอกชนเป็น โรงเรียนที่มีเอกชนเป็นเจ้าของดำเนินการขึ้นตรงกับ พระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2550 ซึ่งมีความแตกต่างจากโรงเรียนที่สังกัดหน่วยงานของ รัฐ และมีรัฐบาลคอยดูแลในการคัดเลือกบุคลากรครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องจึงขึ้นอยู่กับดุลยพินิจ และความต้องการของเจ้าของสถานศึกษาหรือผู้บริหารที่จะคัดเลือกให้มีความสอดคล้องกับ ความต้องการของสถานศึกษาของตน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารจัดการที่ดีของผู้บริหารต้อง มีกลยุทธ์ต่าง ๆ ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทันทต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ทางด้าน การศึกษา บทบาทสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนา หรือ ศาสนาที่แต่ละคนนับถือ เช่น ความโอบอ้อมอารี ความซื่อสัตย์สุจริต การกินคืออยู่ดีกลมกลืนไป กับธรรมชาติ ความปรองดองในการอยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์ พร้อมกันนี้ผู้บริหารต้องเน้นบทบาท ในการเสริมสร้างให้มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความอดทน อดออม มุมนานะ ทำงาน ด้วยขันติธรรม ยึดมั่นในหลักธรรมที่เชื่อในการทำความคิด ไม่หลงผิด มั่งง่าย หวังในความสำเร็จ ในชีวิตด้วยการเสีง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาคูณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนสังกัดสำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
2. เพื่อเปรียบเทียบคูณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนสังกัดสำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โดยจำแนกตามอายุและประสบการณ์ทำงาน
3. เพื่อเปรียบเทียบคูณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนสังกัดสำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู โดยจำแนกตามอายุและประสบการณ์ทำงาน

สมมุติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยมีสมมุติฐานการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารมีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคูณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคูณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารแตกต่างกัน
3. ครูมีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคูณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารแตกต่างกัน
4. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคูณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ตามหลักทศพิศราชธรรม 10 ประการดังนี้

1. ทาน การให้
2. ศีล ความประพฤติดีงาม
3. ปริจาคะ การบริจาค
4. อาชชวะ ความซื่อตรง
5. มัททวะ ความอ่อนโยน
6. ตปะ ความเพียร
7. อักโกธะ ความไม่โกรธ
8. อวิหิงสา ความไม่เบียดเบียน
9. ขันติ ความอดทน
10. อวิโรธนะ ความไม่คลาดจากธรรม

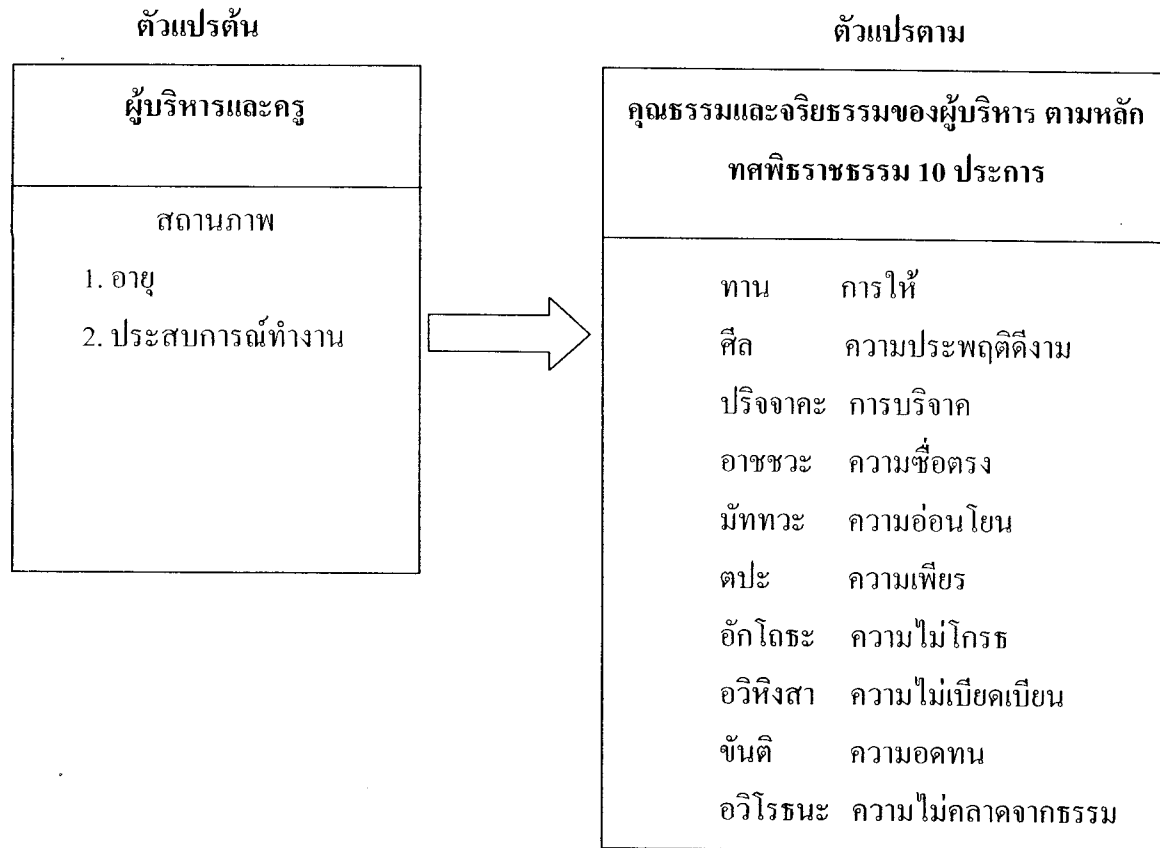
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาประชากร 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 15 เขต การปกครอง จำนวนโรงเรียน 95 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหารจำนวน 190 คน ครูจำนวน 986 คน รวมเป็น 1,176 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ แยกเป็นผู้บริหาร 144 คน ครู 216 คน รวมเป็น 360 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p.608)

3. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ตามหลักทศพิศราชธรรม 10 ประการได้ดำเนินการวิจัยระหว่างวันที่ 1 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ถึง วันที่ 5 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจในความหมายของคำศัพท์เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้ให้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามคำศัพท์เฉพาะที่เป็นคำหลัก ๆ ไว้ดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 หมายถึง หน่วยงานรองรับการกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 รูปแบบของเขตพื้นที่การศึกษาตามแนวคิดของการปฏิรูปการศึกษาคือ เป็นเขตให้บริการทางการศึกษาที่กำหนดขึ้นโดยคำนึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากรเป็นหลัก และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย

โรงเรียนอนุบาลเอกชน หมายถึง สถานศึกษาที่เอกชนเป็นเจ้าของโดยได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเป็นสถานศึกษา ทำการบริหารจัดการศึกษาตามหลักสูตรที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งโดยกระทรวงศึกษาธิการ ทำการสอนในระดับอนุบาลเท่านั้น

ระดับอนุบาล หมายถึง การศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย ความคิดสติปัญญาและอารมณ์ เดิมการศึกษาอนุบาลเป็นรูปแบบของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเล็กที่รัฐจัดเพิ่มสนองตอบสังคมที่ต้องการให้บุตรหลานได้เข้าโรงเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนชั้นประถมศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ โรงเรียนเท่านั้นที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โรงเรียนละ 2 คน

ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนในระดับอนุบาล 1-3 เท่านั้น โรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

อายุ หมายถึง อายุที่ใช้ ทั้งผู้บริหารและครูที่ต่ำกว่า 45 ปี และ 45 ปีขึ้นไป
ประสบการณ์ หมายถึง ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารและครู ตั้งแต่ 3 – 10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป

ทศพิธราชธรรม หมายถึง ราชธรรมหรือธรรมสำหรับพระราชา (เจริญ สุวฑฺฒโน 2545, หน้า 34 – 43) ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 10 ข้อ ได้แก่

ทาน หมายถึง ผู้บริหารเป็นผู้เสียสละทรัพย์สินเงินทองและวัตถุสิ่งของต่างๆ ผู้บริหารครูให้ความรู้ให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง ผู้บริหารมีความเอื้ออาทรเข้าใจการให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอโดยเท่าเทียมกัน ผู้บริหารให้อภัยไม่โกรธเมื่อผู้อื่นปฏิบัติตนไม่เหมาะสม ผู้บริหารมีจิตใจเมตตากรุณาไม่คิดพยาบาทไม่คิดอาฆาตแค้น

ศีล หมายถึง ความประพฤติที่ดีงาม ผู้บริหารมีเมตตากรุณาไม่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ผู้บริหารผู้บริหารและครูไม่คิดเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน ผู้บริหารพอใจในคู่ครองของตน ผู้บริหารใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส ผู้บริหารมีสติสัมปชัญญะรู้จักยับยั้งชั่งใจ

บริจาค หมายถึง การบริจาค ผู้บริหารบริจาคทุนการศึกษาให้รางวัลแก่ผู้ที่มีคุณงามความดีประสบความสำเร็จในการงาน ผู้บริหารให้การอุปถัมภ์บำรุงเลี้ยงผู้น้อยตามโอกาสอันควร ผู้บริหารบริจาคทรัพย์สินเงินทองเพื่อสร้างสาธารณะประโยชน์ตามความจำเป็น ผู้บริหารอุทิศตนในกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารและครูเป็นผู้มีความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ

อาชวะ หมายถึง ความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ ผู้บริหารใช้เวลาว่างในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ ผู้บริหารไม่ปล่อยประละเลย จนทำให้การทำงานเสียหาย ผู้บริหารมีความยึดมั่นในหลักคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารมีความศรัทธาและเลื่อมใส ในพระพุทธศาสนา

มัทวะ หมายถึง ความอ่อนโยน ผู้บริหารมีความสุภาพอ่อนโยนและนอบน้อมถ่อมตน ผู้บริหารมีความประพฤติและบุคลิกภาพที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารมีกิริยาจากไพเราะอ่อนหวาน ผู้บริหารมีอัธยาศัยไมตรีที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นปรับปรุงตนเองให้สมกับสถานการณ์ต่าง ๆ

คปะ หมายถึง ความเพียร ผู้บริหารไม่เกียจคร้านในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานและมีความรับผิดชอบ ผู้บริหารไม่มีความย่อท้อต่อความยากลำบากเมื่อพบกับอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้บริหารทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดไว้ ผู้บริหารไม่หมกมุ่นลุ่มหลงในอบายมุขทั้งปวง ผู้บริหารไม่เสพสิ่งเสพติดที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

อักโธระ หมายถึง ความไม่โกรธ ผู้บริหารมีการควบคุมอารมณ์ได้ดีไม่โกรธและเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมบริหารจัดการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารไม่เกรี้ยวกราดและแสดงกิริยาที่ไม่สุภาพ ผู้บริหารมีเหตุผลเคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่อาฆาตพยาบาทผูกใจเจ็บ ผู้บริหารมีความเมตตาธรรมรู้จักใช้สติยับยั้งความขุ่นเคืองใจไว้ได้

อวิหิงสา หมายถึง ความไม่เบียดเบียน ผู้บริหารใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ถูกต้อง ผู้บริหารแสดงความยินดีแก่ผู้อื่นในโอกาสและวาระต่าง ๆ ผู้บริหารมีการลงโทษผู้ประพฤติดังด้วยความเป็นธรรม ผู้บริหารใช้อำนาจในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ผู้บริหารมีความเต็มใจไม่หวังผลตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่

ขันติ หมายถึง ความอดทน ผู้บริหารมีความอดทนต่อความยากลำบากทางกายและใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ผู้บริหารมีความอดทนต่อความเจ็บป่วยไม่ตีตนจนเกินเหตุ ผู้บริหารมีความอดทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นและยอมรับผิดและนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารมีความอดทนต่อความโลภ ความโกรธ และความหลง

อวิโรธนะ หมายถึง ความไม่คลาดจากธรรม ผู้บริหารวางตนเองหนักแน่นในธรรมไม่เอนเอียงหวั่นไหวจากถ้อยคำที่ดีหรือร้าย ผู้บริหารยึดมั่นในความยุติธรรมเที่ยงตรงต่อการปฏิบัติหน้าที่ ผู้บริหารยึดมั่นต่อแบบแผนหลักการปกครองในระบบประชาธิปไตย ผู้บริหารยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ผู้บริหารมีความมั่นใจในการทำงานให้สำเร็จ

คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึงคุณงามความดีที่กระทำไปด้วยความสำนึกในจิตใจ ตามหลักทศพิธราชธรรม 10 ประการ และแสดงออกมาทางพฤติกรรม ที่ถูกต้องดีงามเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลจากการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้เป็นผู้บริหาร ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมและนำไปปฏิบัติงานกับครู และผู้เรียน หรือผู้ปกครองในการสถานศึกษาเพื่อคุณภาพของสถานศึกษา
2. สำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนหรือพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในหน่วยงานเพื่อให้เกิดคุณภาพต่อไป
3. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์กับผู้บริหารในสถานศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในสถานศึกษาต่อไป
4. ผลการวิจัยให้ผู้บริหาร ได้ทราบระดับคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร